

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ručení členů statutárního orgánu při úpadku korporace

Zákon o obchodních korporacích přichází s novými případy v oblasti ručení. Jedná se jednak o ručení, kdy vyloučený člen statutárního orgánu vykoná i nadále činnost[1], jednak o ručení v případě, kdy statutární orgán nedbal své povinnosti odvrátit úpadek obchodní korporace[2]. Nové je zde to, že ručení nenastává ze zákona, jak tomu bylo v ust. § 194 odst. 6 ObchZ, ale ke vzniku ručení je nutné usnesení soudu.[3]

Lze se domnívat, že vznik ručení na základě usnesení soudu bude spravedlivější a více individualizované, než když docházelo ke vzniku ručení ze zákona, neboť soud bude hodnotit případ od případu a zjišťovat všechny okolnosti. Následně pokud soud uzná za vhodné, o ručení může, avšak nemusí rozhodnout. Na druhé straně je nutno poukázat na skutečnost, že rozhodnutí soudu může být ovlivněno možnou chybou lidského faktoru, případně jinými okolnostmi, čímž může dojít k tomu, že osobní odpovědnost chybujiícího statutárního orgánu nebude sankcionována povinností ručení.

Otázkou bude, jaký soud bude věcně příslušný k projednání a vydání rozhodnutí o vzniku ručení. Toto ZOK blíže nespecifikuje, pouze v ust. § 66 odst. 2 ZOK, uvádí, že soud, který rozhodl o vyloučení funkce člena statutárního orgánu, oznámí toto soudu, který vede obchodní rejstřík. Pravděpodobně se nebude jednat o soud insolvenční, ale o soud místně a věcně příslušný dle sídla žalované korporace. Tento závěr lze dovodit z toho, že vznik ručení statutárního orgánu se svým charakterem nedotýká insolvenčního řízení, jelikož ho nelze podřadit pod incidenční spory.[4]

Podstatné novum, ke kterému dochází, je ručení v případě porušení povinnosti statutárního orgánu odvrátit úpadek, na což se v následujícím textu zaměřím. Jedná se o první případ v českém právním řádě, kdy dojde k neomezenému ručení statutárního orgánu za dluhy korporace. V porovnání s výše uvedeným ustanovením již zrušeného obchodního zákoníku, bylo zde ručení limitováno tak, že rozsah ručení byl omezen výší neuhrazené škody.[5] Zákon o obchodních korporacích vymezuje ručení v souvislosti s přivedením korporace do úpadku v ust. § 68 ZOK, ve kterém uvádí dvě, resp. tři kumulativní podmínky, které musí být zároveň splněny, aby soud mohl rozhodnout o vzniku ručení toho kterého člena statutárního orgánu. Jedná se o tyto podmínky:

- již bylo rozhodnuto, že se korporace nachází v úpadku,
- člen, popř. bývalý člen statutárního orgánu korporace věděli nebo vědět měli a mohli, že je korporace v hrozícím úpadku,
- v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili vše potřebné a rozumně předpokladatelné za účelem odvrácení úpadku.[6]

Je vhodné připomenout, že není nutné, aby počínání statutárního orgánu bylo zdárné, ale aby jeho chování nebylo pasivní vzhledem k situaci.[7] Ale co by měl přesně udělat, zákon blíže nespecifikuje. Podle názoru Boguského[8] by členové statutárního orgánu měli jednat tak, aby nepřispěli svým chováním k možnému zhoršení finanční situace obchodní korporace s výjimkou transakcí, které patří ke každodenní činnosti korporace.[9] K odvrácení nepříznivé situace by mohl statutární orgán využít znalostí a kvalifikací osoby a svěřit jí určitou funkci. Avšak i zde by měl statutární orgán jednat zodpovědně a dosazovat zde osobu, u které si bude jist jejími znalostmi. Celá situace by se mohla

určitě ještě zhoršit, jestliže by se statutární orgán snažil za každou cenu situaci zlepšit a kompetence udělit nekvalifikované osobě.

Okruh aktivně legitimovaných osob k podání návrhu je omezen tak, že návrh může podat insolvenční správce nebo věřitel. Co se týče věřitelů, tak ohledně toho, zda návrh mohou podat všichni, či jen ti, kteří pohledávku uplatňují v insolvenčním řízení, zákon mlčí. Lze se domnívat, že nebude záležet na tom, zda jsou insolvenčními věřiteli[10] nebo ne, což vnímám jako jejich větší ochranu i v tom, že věřitel, který neuplatnil pohledávku v insolvenčním řízení z jakéhokoli důvodu, se může i tak domáhat vzniku ručení za splnění jeho závazku. Je pravdou, že zákon nevymezuje, zda členové korporace budou ručit neomezeně za veškeré závazky korporace[11] nebo se ručební povinnost bude vztahovat jen ve vztahu k navrhujícímu věřiteli.[12] Osobně se přikláním k názoru, že ručení by se mělo vztahovat neomezeně na veškeré závazky korporace, když úpadek je vyhlášen v situaci, kdy korporace neplní své závazky vůči všem věřitelům, nikoli pouze případnému navrhovateli – věřiteli. Toto tvrzení opírám i o to, že podle mě neomezené ručení více sleduje zásady insolvenčního řízení, které by mělo být vedeno tak, aby žádný z věřitelů nebyl nedovoleně zvýhodněn, což by ručení mohlo určitou výhodu věřiteli přinést, pokud by vzniklo pouze vůči případnému navrhovateli. Avšak dle mého názoru by otázka rozsahu neomezeného ručení neměla být ponechána pouze na výkladu a měla být jednoznačně stanovena již v zákoně.

Další možný interpretační problém spatřuji v tom, že z kontextu ust. § 68 ZOK nevyplývá konkrétní lhůta pro podání návrhu. Nicméně z logiky věci plyne, že návrh na zahájení řízení ke krajskému soudu bude potřeba pravděpodobně podat neprodleně po právní moci rozhodnutí o úpadku korporace a ustanovení insolvenčního správce. Nejpozději bude nutno návrh podat před nabytím právní moci usnesení rejstříkového soudu o vymazání korporace z rejstříku, neboť se zánikem korporace zanikne i pohledávka a ručení, jakožto akcesorický vztah pozbývá na významu.[13] S tímto je nutno spojit otázku, kdy se právo promlčí. Mám za to, že promlčení nastane „za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí orgánu veřejné moci plněno“[14] ve spojení s úpravou v ust. § 2025 ObčZ, která stanoví, že „právo věřitele vůči ručiteli se nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi“[15], což vyplývá z akcesorické povahy ručení. Počátek lhůty tedy nastane ve většině případů po právní moci rozhodnutí, že člen či bývalý člen ručí za splnění povinností korporace, pokud není v rozhodnutí stanovena lhůta k plnění jiným datem, a to bez ohledu na právní moc.[16] Rozhodnutí soudu jsou korporace povinny uložit do sbírky listin dle ust. § 66 písm. b) ZVR.[17]

Pokud člen statutárního orgánu jednal opakovaně při výkonu své funkce v rozporu s péčí řádného hospodáře, není vyloučeno, že takto bude jednat i po rozhodnutí soudu. V případě, že i po tomto rozhodnutí bude člen statutárního orgánu činit kroky k poškozování věřitelů, může připadat v úvahu trestně právní odpovědnost, případně výkon rozhodnutí na jeho osobní majetek.

Dané ustanovení reaguje na praxi z uplynulých let, kdy se v mnoha případech stávalo, že zainteresovaní členové statutárního orgánu obchodních korporací, vědomě tyto korporace přiváděli do úpadku, za účelem vyhnout se plnění závazku vůči jiným obchodním partnerům. V těchto případech byli v minulosti nepostihnutelní, pokud se jim neprokázalo naplnění skutkové podstaty trestného činu.[18] Ustanovení, troufám si říci zcela ultimativní, má dle mého názoru několik slabin, na které jsem upozornila výše. Na druhou stranu výhodu spatřuji v tom, že zákon poskytl věřitelům větší ochranu před dlužníkem. Neomezené ručení v ZOK poskytuje insolvenčnímu zákonu jistou oporu. V insolvenčním zákoně dlužník není podle mě dostatečně sankcionován za nepodaný insolvenční návrh a tím pádem není ani dostatečně motivován, aby podal insolvenční návrh na sebe včas. Nyní je stíhán obavou a rizikem spojeným s neřešením úpadekové situace včas pod hrozbou neomezeného ručení. S největší pravděpodobností praxe ukáže, zda bude nutné ustanovení konkretizovat, zejména co se týče lhůt a rozsahu ručení.

Mgr. Markéta Cibienová

e-mail: m.cibienova@seznam.cz

-
- [1] Ust. § 66 odst. 2 zákona č. [90/2012](#) Sb.
- [2] Ust. § 68 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb.
- [3] BOGUSKÝ, Pavel. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinnosti usilovat o odvrácení jejího úpadku. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 11-12, s. 315.
- [4] Ust. § 159 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb.
- [5] BOGUSKÝ, op. cit., s. 316.
- [6] Ust. § 68 odst. 1 písm. a), b) zákona č. [90/2012](#) Sb.
- [7] ČERNÁ, Stanislava. Ještě k ručení vlivné a ovládající osoby za porušení povinnosti odvracet úpadek. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 6, s. 243.
- [8] BOGUSKÝ, op. cit., s. 316.
- [9] BOGUSKÝ, op. cit., s. 316.
- [10] ŠTENGLOVÁ, op. cit., s. 165.
- [11] K tomuto názoru se přiklání BOGUSKÝ, op. cit., s. 316.
- [12] Názor, že neomezená ručební povinnost vzniká pouze k navrhujícímu věřiteli, zastává např. ŠTENGLOVÁ, op. cit., s. 165 a VRBA, Milan; ŘEHÁČEK, Oldřich. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. Právní rozhledy, 2012, roč. 20, č. 10, s. 360.
- [13] BOGUSKÝ, op. cit., s. 316.
- [14] Ust. § 640 zákona č. [89/2012](#) Sb.
- [15] Ust. § 2025 zákona č. [89/2012](#) Sb.
- [16] ŠVESTKA, op. cit., s. 1607.
- [17] Následkem porušení této povinnosti je uložení pořádkové pokuty. Při opakovaném porušení této povinnosti může rejstříkový soud zahájit řízení o zrušení korporace s likvidací, přičemž se na člena statutárního orgánu hledí jako na toho, kdo porušuje péči řádného hospodáře. Srov. ust. §§ 104 – 106 zákona č. [304/2013](#) Sb.
- [18] BELOVÁ, Petra. Nová rizika pro členy orgánů obchodních korporací. EPRAVO.CZ [online]. Publikováno 2. 1. 2014 [cit. 29. 1. 2014].

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatele](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)

- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)